

NGO-forum for menneskerettigheter ved følgende organisasjoner:

Advokatforeningens menneskerettighetsutvalg
Amnesty International Norge
Antirasistisk senter
Den norske Burmakomité
Den norske Helsingforskomité
FIAN Norge
Human Rights House Foundation
International Commission of Jurists Norge
Juss-Buss
Stefanusalliansen

Oslo, 29. juni 2012

Utenriksminister Jonas Gahr Støre
Utenriksdepartementet
Postboks 8114 Dep,
0033 OSLO
post@mfa.no; umin@mfa.no

Nasjonal Institusjon for menneskerettigheter i Norge

Undertegnede organisasjoner vil med dette uttrykke vår bekymring for prosessen rundt opprettelsen av en ny nasjonal institusjon for menneskerettigheter i Norge.

Mange av organisasjonene ble konsultert om vårt syn på saken av utvalget som i 2010-11 gjennomførte en gjennomgang av spørsmålet. Utvalgets rapport, som ble ferdig i mars 2011ⁱ, foreslo etablering av en nasjonal kommisjon for menneskerettigheter. Dette er et forslag som har bred støtte blant organisasjonene. I denne prosessen ble sivilsamfunn og ulik ekspertise hørt i en serie møter. Utvalget holdt også et større offentlig møte med bred invitasjon og deltakelse.

Etter at rapporten ble ferdig vet vi at det har blitt holdt et møte mellom Utenriksråd Bente Angell-Hansen og en del norske frivillige organisasjoner i desember 2011. Dette møtet ble holdt innen rammen av Senter for menneskerettigheters rådgivende utvalg, og var ikke åpent for sivilsamfunnet generelt. Vi kjenner til at det har vært flere møter mellom Senter for menneskerettigheter, den «avtroppende nasjonale institusjonen», og UD.

Flere norske frivillige organisasjoner har forsøkt å spille inn i prosessen, men med liten eller ingen respons.

Den norske Helsingforskomité og Amnesty International sendte 9. juni 2011 et likelydende brev til Statsminister, Justisminister og Utenriksminister hvor det blant annet ble oppfordret

til en rask prosess og hvor organisasjonene ba om et møte med en representant for regjeringen for å legge fram sitt syn. Organisasjonene kan ikke se å ha mottatt svar på brevet.

Allerede 1. februar 2011 skrev NGO-forum for menneskerettigheter på vegne av 15 norske sivilsamfunnsorganisasjoner til det ovenfor nevnte utvalget med sine innspill. Brev ble også sendt til Utenriksministeren. I brevet het det blant annet:

«Vi håper at teamets rapport blir gjenstand for en bred offentlig prosess med en ambisjon å styrke og systematisk oppruste menneskerettighetsvernet i Norge. I en slik prosess deltar vi gjerne.»

Til dags dato har vi ikke mottatt svar på dette brevet. Slik vi oppfatter det, har vi heller ikke mottatt noen konstruktiv respons på dette, verken i form av møter eller noen form for informasjon. Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter skal bidra til å ivareta de menneskerettslige interessene til alle som befinner seg i Norge. Prosessen rundt reetablering av nasjonal institusjon har derfor bred samfunnsinteresse, og er blant annet et av områdene FNs menneskerettighetskomité uttrykker bekymring for i sin siste eksaminasjon av Norge.ⁱⁱ Komiteen fremhever i sin anbefaling spesielt at en nyetablert Nasjonal institusjon bør være i fullt samsvar med Paris-prinsippeneⁱⁱⁱ. Pluralisme og åpenhet er sentrale elementer som må være tilfredsstillende ivaretatt for at Paris-prinsippene skal ansees oppfylt.^{iv v vi} FNs Komité for avskaffelse av diskriminering mot kvinner kom med en liknende oppfordring til Norge i mars i år.^{vii}

Vi mener det er påfallende og beklagelig at det hittil ikke har vært særlig åpenhet om prosessen og innholdet i den. Vi er også noe overrasket over at Senter for menneskerettigheter tilsynelatende har fått en langt mer privilegert posisjon med hensyn til å kunne utøve innflytelse i denne prosessen enn hva de frivillige organisasjonene har fått.

Vi håper at man i det videre vil legge opp til en transparent prosess som åpner for bred deltakelse fra sivilsamfunnet. I første omgang ber vi om en redegjørelse for hvor prosessen står og for hvilke planer UD har for å involvere sivilsamfunnsorganisasjonene framover.

Spørsmål eller henvendelser om dette brevet kan rettes til sekretariatet i NGO-forum for menneskerettigheter c/o Den norske Helsingforskomité, Kirkegata 5, 0153 Oslo, epost obl@nhc.no, eller direkte til avsenderorganisasjonene.

Vennlig hilsen

Bjørn Engesland

Noter

ⁱ “Review of the Norwegian Centre for Human Rights in its Capacity as Norway’s National Human Rights Institution” by the Norwegian Ministry of Foreign Affairs’ team for review of the existing National Institution: Nora Sveaass (chair), Birgitte Kofod Olsen, Ketil Lund, and Gunnar M. Ekeløve-Slydal (secretary), Oslo, March 2011.

ⁱⁱ CCPR/C/NOR/CO/6 para. 5.

ⁱⁱⁱ General Assembly resolution 48/134 Principles relating to the Status of National Institutions (The Paris Principles)

^{iv} General Assembly resolution 48/134 Principles relating to the Status of National Institutions (The Paris Principles), punkt *Composition and guarantees of independence and pluralism*:

“1. The composition of the national institution and the appointment of its members [...] shall be established in accordance with a procedure which affords all necessary guarantees to ensure the pluralist representation of the social forces (of civilian society) involved in the protection and promotion of human rights”.

^v ICC Sub-Committee on Accreditation *General observations (as updated march 2009)* art. 2.2:

“Selection and appointment of the governing body: The Sub-Committee notes the critical importance of the selection and appointment process of the governing body in ensuring the pluralism and independence of the National Institution. In particular, the Sub-Committee emphasizes the following factors:

a) A transparent process;

b) Broad consultation throughout the selection and appointment process;”.

^{vi} Report of the Secretary-General: *Process currently utilized by the International Coordinating Committee of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights to accredit national institutions in compliance with the Paris Principles*, A/HRC/16/77, published 3 February 2011, para. 24:

“The Subcommittee on Accreditation continues to attach great importance to a transparent and open process for appointing NHRI members, with a broad participation of all national stakeholders, including civil society organizations. This process is a key guarantee of NHRI independence, diversity and accessibility.”

^{vii} “The Committee encourages the Norwegian Government to initiate a speedy, open and consultative process for the re-establishment of its national human rights institution in full compliance with the principles relating to the status of national institutions for the promotion and protection of human rights (Paris Principles).” Se CEDAW/C/NOR/CO/8.